

**ІНТЕГРАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНИХ ТАБІРНИХ ЗМІН В РОБОТУ
ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ**

Бурковський Андрій, директор,
ТОВ «Британський мовний табір “ABC
CAMP”», студент,

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка,

Березан Валентина,

доктор педагогічних наук, доцент,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка,

Панченко Наталія,

заступниця директора, КУ «Обласний
молодіжний центр» Полтавської обласної
ради, старший викладач,

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

У статті описано прогнозовані особливості впровадження інклюзивних змін в простір дитячого закладу оздоровлення та відпочинку та обґрунтовано їх роль у інтеграції молоді з інвалідністю в соціалізуючий простір.

Ключові слова: діти з інвалідністю, інклюзивний простір, табірна зміна.

The article describes the projected features of the implementation of inclusive changes in the space of children's health and recreation institution and substantiates their role in the integration of young people with disabilities in the socializing space.

Key words: children with disabilities, inclusive space, camp change.

Постановка проблеми. Важливим етапом у становленні та розвитку особистості дитини є її залученість до різноманітних видів роботи через організацію тимчасового дитячого колективу та його діяльність у літній період. Аналіз зарубіжного і вітчизняного досвіду засвідчує, що підготовка психолого-педагогічних кадрів завжди є рушійною силою у розвитку та впровадженні.

Актуальність. Основою нової філософії інклюзивної освіти стала не медична, а соціальна модель інвалідності, яка претендує на роль гуманітарної концепції прав і свобод людини. Такий підхід дав змогу подолати стереотипи відчуженості, десоціологізацію особи з інвалідністю, визнати її повноцінною, але такою, що має особливі потреби. Це усуває потребу у «вилікуванні», «виправленні» особи з інвалідністю і вчить суспільство сприймати людину такою, якою вона є. Визнання цього напряму ключовим на рівні Ради Європи та інших міжнародних організацій стимулювало наприкінці ХХ ст. низку всесвітніх форумів, конференцій, нарад, за підсумками яких було підготовлено низку декларацій та рекомендацій для урядів країн – членів Європейського Союзу (ЄС), що кардинально змінило систему вищої освіти:

від створення повноцінного доступу й так званого «універсального дизайну» до розроблення методів і прийомів роботи викладача зі студентом з особливими потребами..

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості професійної підготовки педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти, окремі її теоретичні та практичні аспекти висвітлено у наукових працях зарубіжних і вітчизняних дослідників: В. Гладуш, О. Глоба, Т. Дегтяренко, І. Демченко, Дж. Деппелер, Р. Джордж, В. Засенко, Т. Зубарева, Н. Енестейшен, С. Кірк, Дж. Кларк, А. Колупаєва, С. Ліллі, С. Литовченко, Т. Лормана, Дж. Лупарт, О. Мартинчук, Л. Прядко, Л. Савчук, Т. Сак, О. Таранченко, І. Тат'янчикової, О. Федоренко, Д. Харві, Д. Чемберс та інші.

Мета статті полягає у висвітленні необхідності введення інклюзивних змін у роботу дитячого оздоровчого табору.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні розвиток інклюзивного соціального туризму в країні та її регіонах стримується практично повною відсутністю правового забезпечення даної сфери. Очевидна необхідність реорганізації та вдосконалення системи управління соціальним туризмом, як на всеукраїнському, так і регіональному рівнях.

Розвиток соціального туризму – один з найбільш потужних важелів для створення реального безбар'єрного середовища у транспорті, розвитку доступності у всій інфраструктурі, залучення дітей з інвалідністю в активне соціальне життя суспільства. Соціальний туризм відкриває доступ людям до історичних, духовних, культурних цінностей України і світу [2].

Відповідальність є причиною того, що рекреаційні (туристичні) агенції часто пропонують неоднакові умови для осіб із певними обмеженнями. Загальна тенденція іде в бік того, щоб зменшити можливості участі у програмах людям із особливими потребами, адже вони більше схильні до отримування травм чи пошкоджень і тому є підвищеним правовим ризиком для агентства. Однак викреслювання прізвища людини з інвалідністю із списку через імовірний правовий наслідок є порушенням моралі, якщо не букви закону.

Обмежені можливості транспортування є основним фактором, що обмежує доступ людей з інвалідністю до участі у відновлювальних програмах. Більшість із загальнодоступних систем пересування є непридатними для користування ними людям з інвалідністю. Деякі інваліди не мають достатньо розвинутих можливостей чи матеріальних ресурсів, щоб користуватися громадським транспортом. Спеціалізовані системи часто доступні лишень при замовленні заздалегідь або використовуються лише як засоби утримання життєдіяльності (медична, соціальна допомога). Багато рекреаційних агентств, які мають транспортні ресурси, обмежують їх, забезпечуючи ними лишень окремі програми [4].

Універсальний дизайн у інформаційно-комунікативній сфері запорука легкого і у різний спосіб реалізованого отримання інформації. Тому треба вживати просту, зрозумілу учасникам мову, уникати вживання аббревіатур, професійного жаргону, технічних скорочень. Окрім того, мова повинна бути

ввічливою, нейтральною, відображати толерантне ставлення до проблеми і учасників. В дискусіях потрібно проявляти гідність та повагу, уникати негативних соціальних аналогій та стереотипів. При використанні образів осіб з інвалідністю в презентаціях та сюжетах необхідно підкреслювати відсутність соціальної ізоляції у побутових обставинах, в робочому середовищі, в громадській активності. Врахування індивідуальних комунікативних потреб учасника передбачає: аналіз видів необхідної підтримки; оцінку якості послуг перекладача з мови жестів [5].

Якщо в складі організаторів інклюзивного заходу відсутні працівники з навичками супроводу маломобільних груп населення, або ніхто не володіє жестовою мовою, не супроводжували незрячих учасників, то рекомендується використовувати посередницькі послуги волонтерського корпусу.

Необхідна доступність означає, що людина або зустрічається з усіма типами вимог для того, щоб бути залученою у певну діяльність, або з усіма необхідними вимогами щодо свого комфортного перебування. Інакше кажучи, коли пристосування зроблено, люди з інвалідністю стають такими самими учасниками тієї чи іншої діяльності. Такі вимоги залучення людей у певний вид діяльності повинні стосуватися усіх без винятку і не можуть позбавляти його певних її учасників, особливо людей з інвалідністю [4].

На прикладі благодійного проекту «Inclusive camp Інклюзивний табір», заснований Мариною Рибною, можна стверджувати, що організація інклюзивних змін в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку більш ефективно сприяє соціалізації молоді з інвалідністю. При можливості знаходитися в колі однолітків з нормотиповим розвитком, в інклюзивній зміні дитина не відчуває себе особливою в негативному ключі, оскільки, окрім дітей зі схожими нозологіями захворювання (не допускається змішення видів інвалідності), з ними працюють спеціально підготовлені в проекті вихователі та асистенти вихователів. Перед тим, як організувати зміну в окремому таборі, координатори проводять ґрунтовне спеціальне піврічне навчання.

Висновки. Таким чином впровадження окремих інклюзивних змін до діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку потребує додаткових ресурсів для задоволення потреб всіх учасників, залучення альтернативних варіантів рішення проблем, ретельного вивчення не тільки індивідуальних особливих потреб учасників, але й компромісних підходів до досягнення мети такої.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аніщенко А. П., Яріко М. О. Розвиток інфраструктури інклюзивного туризму як результат трансформацій менталітету суспільства (XX – XXI ст.). *Соціальний всесвіт*. 2016. URL: <http://socsvit.org/node/61>
2. Богдан Н. М. Дослідження проблем розвитку інклюзивного туризму: туристська інфраструктура і доступність готельних послуг. *Приазовський економічний вісник* : науковий журнал. 2018. № 5. С. 280–287.

3. Кравченко О. О. Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю: погляд у минуле та перспективи сьогодення. *European humanities studies: State and Society*. 2017. № 2. S. 130–142.
4. Науменко Л. Ю. Інклюзивний туризм як вид реабілітації: сучасні потреби інвалідів. *Вісник ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»*. 2017. № 1. С. 134–138.
5. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю. Резолюція. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН, 1993.

УДК 376.37

РОЛЬ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Вигура Христина, магістрантка,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
науковий керівник: канд. пед. наук,
ст. викл. Сергеева В. Ф.

У статті описано психологічні основи і особливості гри. Розглядається сутність поняття дидактичної гри, функції та різновиди логопедичних ігор. Висвітлено вплив порушення слуху на розвиток мовлення у дітей зі слуховими проблемами.

Ключові слова: дидактична гра, логопедична гра, порушення слуху, мовлення.

In this article We described the psychological foundations and features of the game. We have demonstrated the essence of the concept of didactic game, functions and types of speech therapy games. We conduct the influence of hearing impairment on speech development in children with hearing problems.

Key words: didactic game, speech therapy game, hearing impairment, speech.

Проблема розвитку мовлення та вимови дітей з порушеннями слуху є однією з найскладніших проблем сурдопедагогіки, яка завжди була в центрі уваги науковців. Бачення шляхів її розв'язання змінювалося відповідно до накопичення практичного досвіду, нових наукових розробок у галузі психології дітей з порушеннями слуху, методики навчання мови і мовлення, технічних розробок тощо. Адже погіршення слуху, недостатність слухового сприймання, призводить до порушення або недорозвитку мовлення.

Мовлення дітей з порушеннями слуху має свої особливості. Воно характеризується поганою артикуляцією та скупістю інтонацій. Залежно від ступеня зниження слуху простежуються різні порушення вимови окремих слів та експресивного мовлення загалом. У дітей з порушеннями слуху звуковимова формується зі значним відхиленням від норми через неповноцінність мовно-слухового аналізатора, який не може повною мірою здійснювати свою «керівну» роль щодо мовного аналізатора. Тому фонетично-фонематичні порушення у дітей проявляються в різко виражених